

Agencija za energijo

Poročilo o stanju na veleprodajnem in maloprodajnem trgu z električno energijo v prvem polletju 2018

November, 2018

Vsebina

1	Glavne ugotovitve	3
2	Omejitve poročila	4
3	Veleprodajni trg	5
3.1	Cene električne energije.....	5
3.2	Trgovanje na borzi za dan vnaprej.....	9
3.3	Trgovanje na borzi znotraj dneva	10
3.4	Trgovanje na izravnalnem trgu	11
3.5	Dodeljevanje MPZ	12
3.6	Koncentracija na borznem trgu	15
3.7	Trgovanje z emisijskimi kuponi	16
4	Maloprodajni trg.....	17
4.1	Splošno.....	17
4.2	Maloprodajne cene	18
4.2.1	Maloprodajni indeks cen	18
4.2.2	Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja.....	19
4.2.3	Končne cene električne energije za gospodinjske odjemalce.....	20
4.2.4	Končna cena električne energije za poslovne odjemalce.....	21
4.3	Učinkovitost trga.....	22
4.3.1	Dobava električne energije vsem končnim odjemalcem	22
4.3.2	Dobava električne energije vsem poslovnim odjemalcem	23
4.3.3	Dobava električne energije gospodinjskim odjemalcem.....	24
4.3.4	HHI v obdobju 2016 – 1. polletje 2018	26
4.4	Menjava dobavitelja.....	27
5	Povzetek	30

1 GLAVNE UGOTOVITVE

- V 1. polletju 2018 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 41,18 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2017 znižala za 16,8 %.
- V 1. polletju 2018 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 46,25 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2017 znižala za 18,1 %.
- Celoten obseg trgovanja v 1. polletju 2018 na slovenskem trgu za dan vnaprej je znašal 3.838.743 MWh, kar je 10,9 % več kot v istem obdobju leta 2017.
- V 1. polletju 2018 se je znotraj dneva trgovalo v skupni količini 167 GWh. Skupni obseg trgovanja znotraj dneva se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal za 58 %.
- V 1. polletju 2018 je bilo na izravnalnem trgu sklenjenih 1.784 poslov v skupni količini 81.418 MWh, kar je več kot 40 % manjša količina sklenjenih poslov v primerjavi z enakim obdobjem lani.
- 19. junija 2018 je bilo vzpostavljeno spajanje trgov za dan vnaprej s Hrvaško. S tem imamo v Sloveniji na področju dodeljevanja medobmočnih prenosnih zmogljivosti na vseh mejah uveljavljen ciljni evropski model dodeljevanja za dan vnaprej.
- Razmere na veleprodajnih trgih Slovenije in sosednjih držav se tudi v prvem polletju 2018 v veliki meri skladajo z doseženimi cenami medobmočnih prenosnih zmogljivosti.
- Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 22 dobaviteljev električne energije. V tem obdobju so na maloprodajni trg z električno energijo vstopili trije novi dobavitelji, in sicer Involta d.o.o., ki trenutno ponuja nakup električne energije gospodinjskim in poslovnim odjemalcem, Sonce energija d.o.o., ki trenutno ponuja nakup električne energije le gospodinjskim odjemalcem, in Mercator d.d., ki pa nima uradno objavljenih ponudb za nakup električne energije. Meseca maja 2018 je dobavitelj Petrol, d.d., pripojil dobavitelja Petrol energetika, d.o.o., in s tem prevzel tudi vse odgovornosti in obveznosti te družbe.
- Če bi povprečni slovenski gospodinjski odjemalec¹, ki je bil v 1. polletju 2018 oskrbovan na podlagi najdražje ponudbe, izbral najcenejšo ponudbo na trgu, bi znašal njegov potencialni prihranek v tem obdobju med 81 in 116 evrov. V primerjavi z letom 2017 se potencialni prihranek med najdražjo in najcenejšo ponudbo na trgu povečuje.
- Končna cena dobavljene električne energije za gospodinjske odjemalce je v 1. polletju 2018 znašala 159,80 EUR/MWh in se je v primerjavi z enakim obdobjem

¹ Profil odjema: 8 kW, 2100 (MT), 1996 (VT)

leta 2017 (160,92 EUR/MWh) zmanjšala za 0,7 %. V primerjavi z 2. polletjem leta 2017 (159,06 EUR/MWh) se je cena povečala za 0,5 %.

- Končna cena dobavljene električne energije za poslovni odjem brez upoštevanja davka na dodano vrednost je v 1. polletju 2018 znašala 85,5 EUR/MWh in se je v primerjavi z enakim obdobjem leta 2017 (80,3 EUR/MWh) povečala za 6,6 %. V primerjavi z 2. polletjem leta 2017 (80,7 EUR/MWh) se je cena povečala za 5,9 %.
- Na maloprodajnem trgu za gospodinjske odjemalce je srednja stopnja tržne koncentracije, saj je vrednost HHI 1.665.
- Tržne deleže na segmentu vseh končnih odjemalcev so v 1. polletju 2018 v primerjavi z letom 2017 najbolj povečale družbe HSE, Petrol in E3.

2 OMEJITVE POROČILA

Poročilo zajema le določene kazalnike veleprodajnega in maloprodajnega trga z energijo, ki so izbrani glede na razpoložljivost podatkov ter sporočilnost.

To poročilo smiselno dopolnjujejo še druga področna poročila agencije.

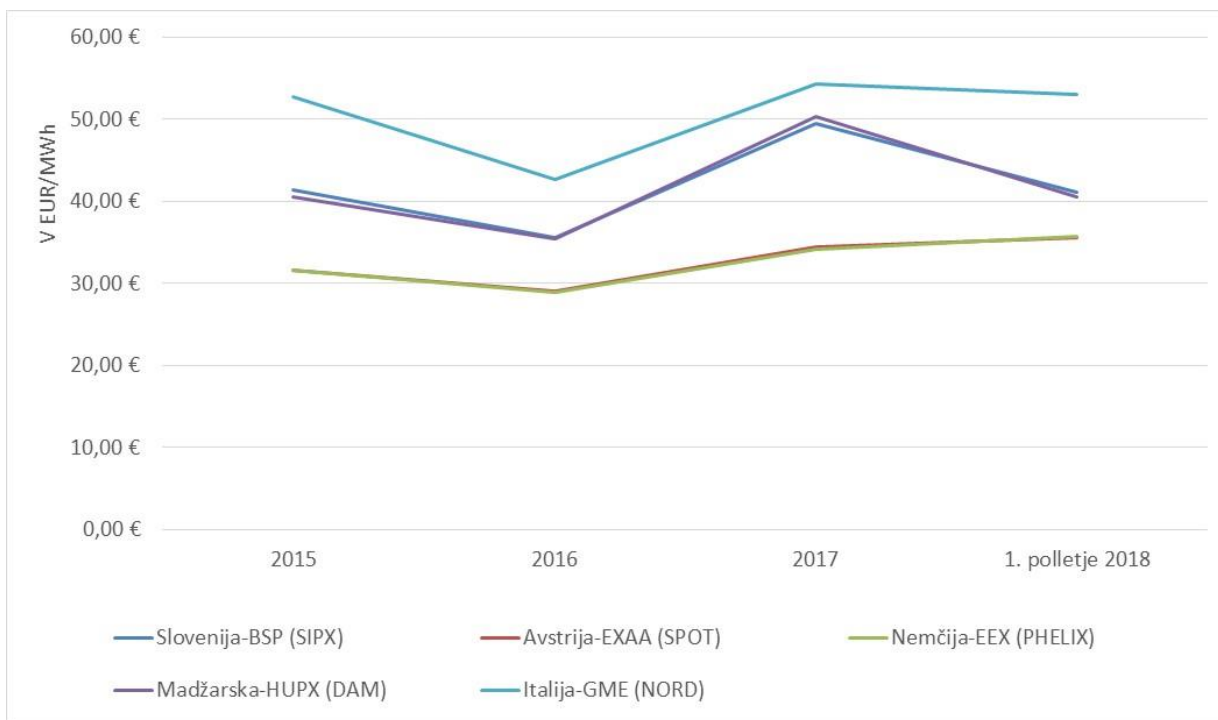
3 VELEPRODAJNI TRG

3.1 Cene električne energije

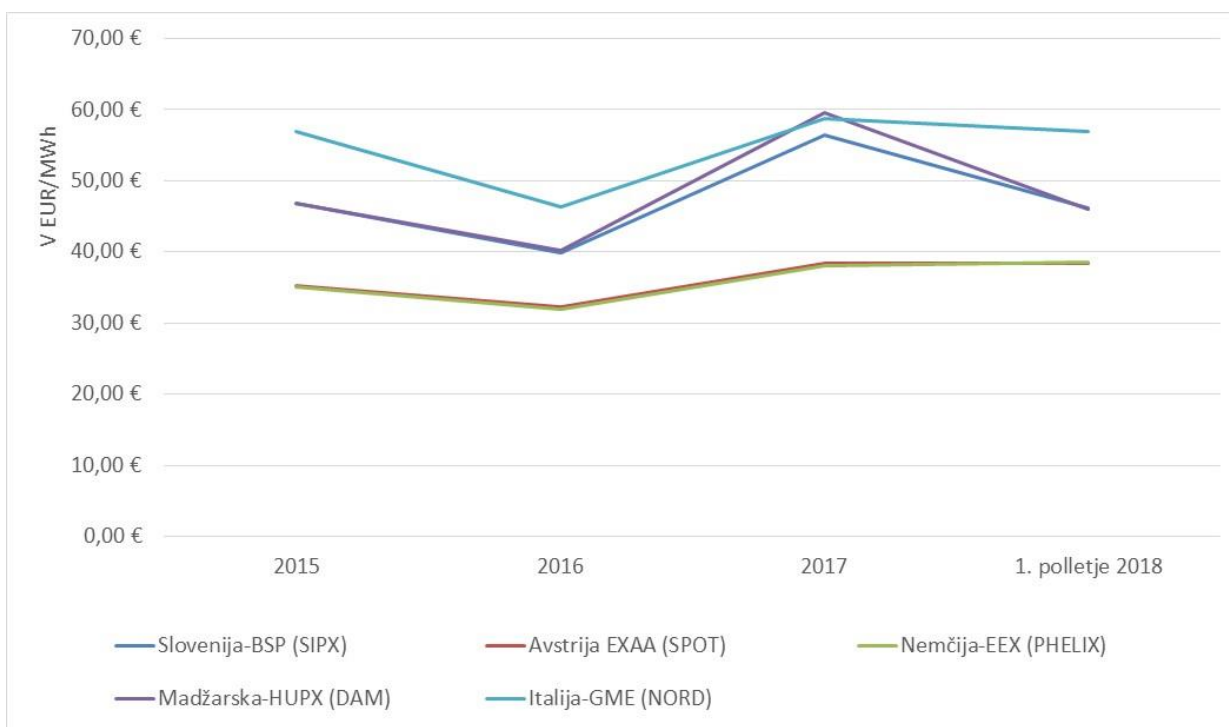
Agencija redno spremlja raven veleprodajnih cen v Sloveniji ter na povezanih in referenčnih trgih, ki neposredno ali posredno vplivajo na cene v Sloveniji. Informacije o cenah je mogoče pridobiti s spletnih strani borze BSP SouthPool ter pri komercialnih ponudnikih analitičnih storitev in informacij na trgu.

Slovenski trg z električno energijo se nahaja na stičišču treh velikih evropskih trgov, nemško-avstrijskega, italijanskega in trga jugovzhodne Evrope. Od 1. oktobra 2018 sta trga Nemčije in Avstrije ločena. Slovenski trg je v letu 2018 vključen v medregijsko spajanje trgov za dan vnaprej na mejah z Avstrijo in Italijo, od 19. junija 2018 pa tudi s Hrvaško. Na področju trgovanja znotraj dneva imamo vzpostavljeno le bilateralno spajanje z Italijo, ki poteka prek dopolnilnih eksplicitnih dražb. V prihodnjih letih se zaradi postopnega uvajanja evropskih uredb za določitev smernic za vzpostavitev omrežnih pravil pričakuje uvedba spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva na vseh evropskih mejah. Razen tega bo med državami potekala tudi izmenjava izravnalne energije.

Leta 2016 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 35,62 EUR/MWh, v letu 2017 pa se je zaradi številnih dejavnikov povečala in je znašala 49,52 EUR/MWh. V 1. polletju 2018 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 41,18 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2017 znižala za 16,8 %. Kot lahko vidimo s Slike 1, so se cene električne energije povečale na borzah v Nemčiji in Avstriji, nekoliko znižale na borzi v Italiji, izrazit padec cen pa beležijo na madžarski borzi HUPX in slovenski borzi BSP, kjer so se cene pasovne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi z letom 2017 znižale za več kot 15 %. Prav tako lahko vidimo, da povprečne letne cene na italijanskem trgu dosegajo najvišje vrednosti med opazovanimi trgi. Najnižje cene, ki so skoraj identične, so na avstrijski in nemški borzi, ki pa so se v primerjavi s povprečno ceno 2017 nekoliko zvišale. Če so bile v preteklih letih cene na slovenski in madžarski borzi skoraj identične, je bila povprečna cena leta 2017 nekoliko višja na madžarski borzi. V letošnjem prvem polletju pa beležimo nekoliko višje cene na slovenski borzi.

Slika 1: GIBANJE POVPREČNE CENE PASOVNE ENERGIJE NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIH BORZAH V OBDOBJU 2015 – 30. 6. 2018 (Vir: Montel)

Slika 2: GIBANJE POVPREČNE CENE VRŠNE ENERGIJE NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIH BORZAH V OBDOBJU 2015 – 30. 6. 2018 (Vir: Montel)

Pri cenah vršne energije na trgu za dan vnaprej vidimo, da so se cene na posameznih trgih v 1. polletju 2018 prav tako znižale v primerjavi z letom 2017. Leta 2016 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 39,85 EUR/MWh, v letu 2017 pa se je zvišala na 56,49 EUR/MWh. V prvem polletju 2018 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 46,25 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2017 znižala za 18,1 %. Kot lahko vidimo s Slike 2, so se cene vršne energije znižale na vseh opazovanih trgih z izjemo nemške borze, podobno kot pri cenah pasovne energije, največ na madžarski borzi HUPX, kjer so se cene vršne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi z letom 2017 znižale za 23 %. Cene na italijanski borzi dosegajo najvišje vrednosti med opazovanimi trgi. Najnižje cene, ki so skoraj identične, so ponovno na avstrijski in nemški borzi. Cene na italijanski borzi so se v letu 2017 približale cenam na borzi v Sloveniji, vendar so v 1. polletju 2018 ostale na ravni iz leta 2017, medtem ko so se cene na slovenski borzi znižale.

Povprečne cene pasovne in vršne energije na trgu za dan vnaprej so se v 1. polletju 2018 znižale na slovenskem, madžarskem in italijanskem trgu, nekoliko povečale pa na nemškem in avstrijskem trgu (sicer se je na avstrijski borzi povprečna cena vršne energije na trgu za dan vnaprej znižala za 0,2 %). Zaradi številnih dejavnikov, ki vplivajo na cene na posameznih trgih, bomo le-te obravnavali posamezno.

Glavni razlog za padec cen na slovenskem in madžarskem trgu je dobra hidrologija v državah s področja Balkana ter v Romuniji, in posledično visoka proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah. Madžarska namreč veliko energije uvozi iz sosednje Romunije. V letu 2017 so bile zato cene na borzi HUPX visoke, saj so imele proizvodne družbe v Romuniji številne težave z izpadi proizvodnih enot.

Nekoliko nižje povprečne cene pasovne in vršne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi s povprečnimi cenami 2017 so v 1. polletju 2018 zabeležili tudi na italijanski borzi GME (trgovalno območje NORD). Padec cen sicer ni tako izrazit kot v Sloveniji in na Madžarskem, kar je posledica cen na borzah v Nemčiji, saj so se te v 1. polletju 2018 zvišale zaradi povečanih potreb po angažiranju plinskih elektrarn za proizvodnjo električne energije (stroškovna cena proizvedene megavatne ure električne energije je neprimerno večja kot v ostalih proizvodnih enotah) in vpliva industrijske proizvodnje, ki je velik odjemalec električne energije.

Višje povprečne cene pasovne in vršne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi s povprečnimi cenami v 2017 so v 1. polletju 2018 zabeležili na nemški in avstrijski borzi (izjema so cene vršne energije na avstrijski borzi). Na nemški borzi so se cene povišale za 4,5 %. Razlogov za dvig cen v 1. polletju 2018 je bilo več. Morda najpomembnejši je naraščanje cen premoga v Evropi², kar je vplivalo tudi na cene električne energije. Največ električne energije v Nemčiji³ so v letu 2017 proizvedle termoelektrarne (134 TWh). Ob tem termoelektrarne za proizvodnjo električne energije potrebujejo emisijske kupone (ki predstavljajo pravico do izpusta ene tone ogljikovega dioksida ali drugega toplogrednega plina enake mase v ozračje), katerih cena se je prav tako zvišala⁴.

² <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-05-15/coal-at-record-is-latest-pressure-to-weigh-on-utility-earnings>

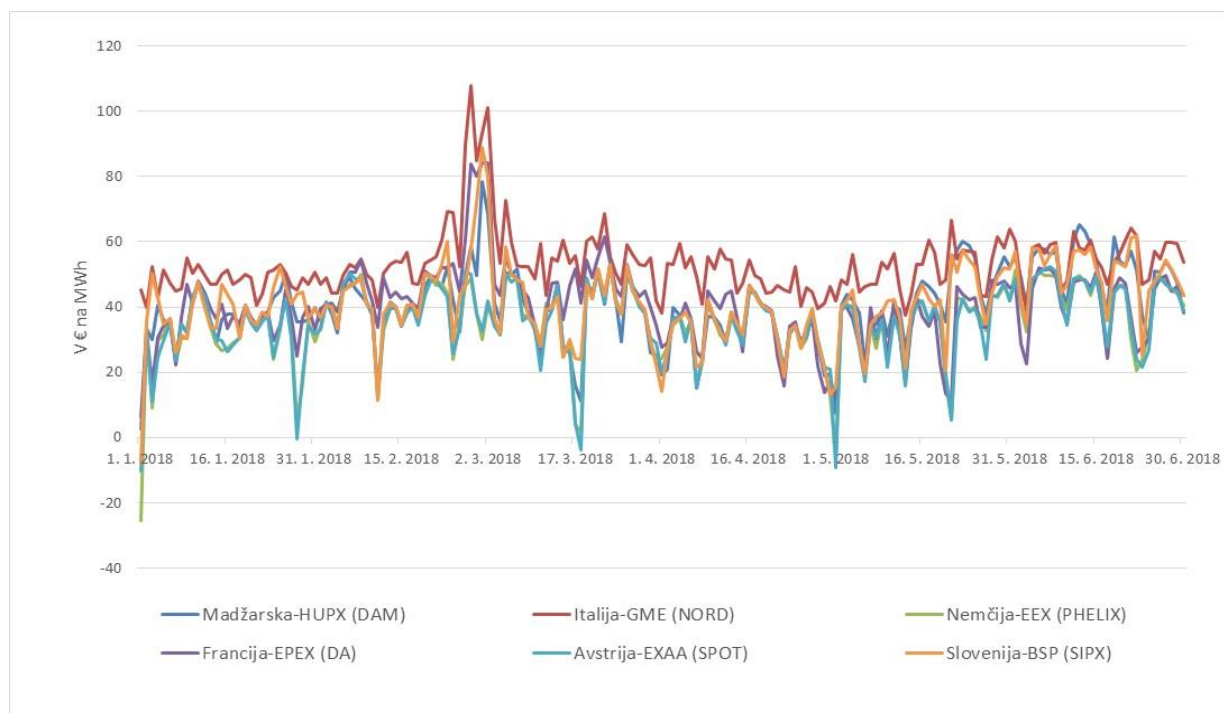
³ https://www.ise.fraunhofer.de/content/dam/ise/en/documents/publications/studies/Stromerzeugung_2017_e.pdf

⁴ <https://www.eex.com/en/market-data/environmental-markets/spot-market/european-emission-allowances#!/2018/08/13>

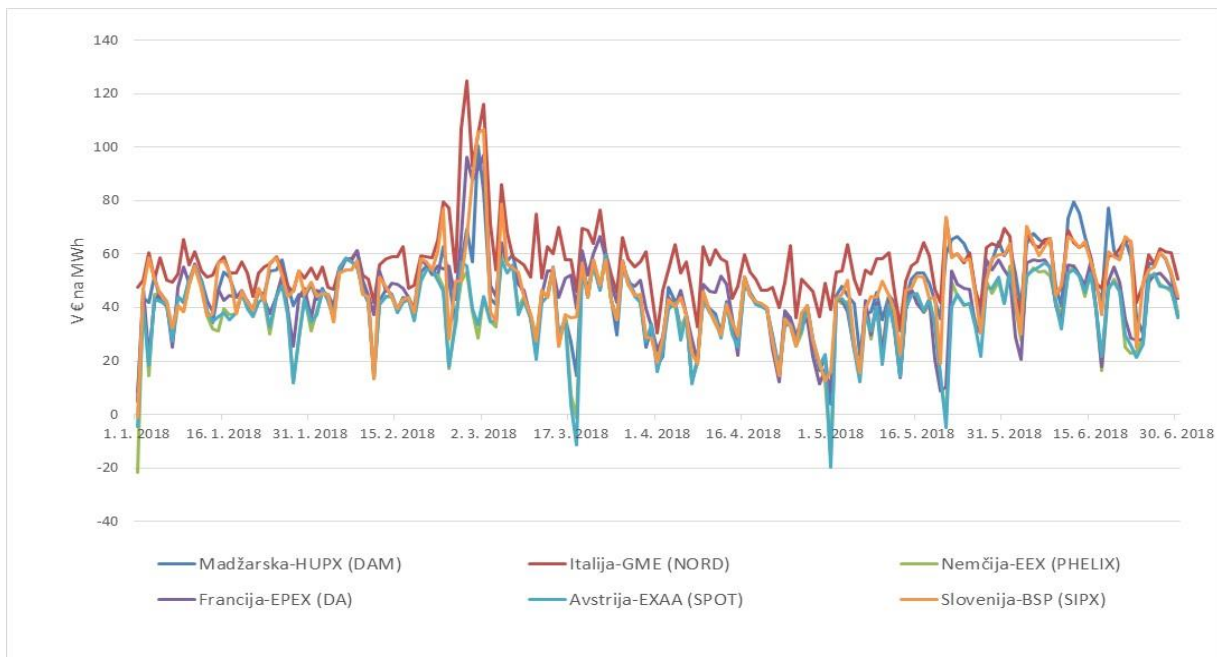
Najvišja cena pri trgovanju za dan vnaprej je bila v 1. polletju 2018 na slovenski borzi dosežena 1. marca. Prenosne zmogljivosti v smeri iz Avstrije v Slovenijo so bile polno zasedene, kar kaže na visoko povpraševanje v Sloveniji. Prav tako je 27. februarja nenapovedano iz omrežja izpadel blok 4 termoelektrarne Šoštanj, z inštalirano močjo 248 MW. V tem obdobju so bile temperature v regiji zelo nizke, kar je povečalo povpraševanje po energiji in najverjetneje vplivalo na cene na borzi.

Najvišje cene na borznih trgih so bile ob koncu meseca februarja in na začetku meseca marca. V teh času so zaradi nizke proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov cene na borzah višje, tudi nizke temperature vplivajo na potrebo po energiji (v tem obdobju smo v Sloveniji zabeležili zelo nizke temperature). Rekordno ceno med vsemi opazovanimi trgi so 27. februarja zabeležili na italijanski borzi GME (NORD), kjer so bile cene višje kot na ostalih borzah.

Na Sliki 3 lahko vidimo, da so bile na nemški, avstrijski in slovenski borzi 1. januarja negativne cene električne energije, na avstrijski in nemški borzi so bili še dodatni dnevi, ko je bila cena na borzi negativna.

Slika 3: GIBANJE CENE PASOVNE ENERGIJE V SLOVENIJI IN NA SOSEDNJIH BORZAH NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V PRVEM POLLETJU 2018 (Vir: Montel)

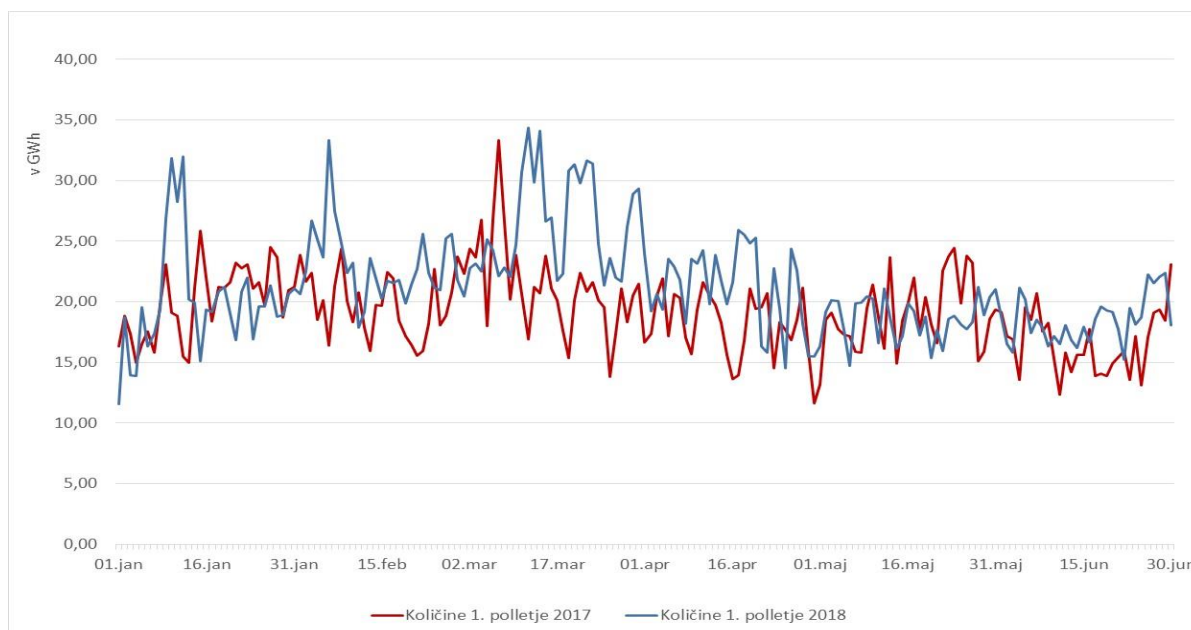
Slika 4: GIBANJE CENE VRŠNE ENERGIJE V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIH BORZAH NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V PRVEM POLLETJU 2018 (Vir: Montel)

3.2 Trgovanje na borzi za dan vnaprej

Trgovanje za dan vnaprej poteka na BSP SouthPool, in sicer na način avkcijskega trgovanja. Produkti na tem segmentu trga so omejeni s cenovnim razponom od -500 EUR/MWh do 3000 EUR/MWh in količinskim intervalom 1 MW. Tržni udeleženci v fazi trgovanja vnašajo v trgovalno aplikacijo standardizirane urne produkte, izračun marginalne cene pa temelji na algoritmu trgovalne aplikacije. To trgovanje je vključeno tudi v večregijsko spajanje trgov (Multiregional Market Coupling – MRC), v okviru katerega se dodeljujejo tudi razpoložljive medobmočne prenosne zmogljivosti (MPZ). Do 18. 6. 2018 sta bili v to spajanje trgov vključeni le meji slovenskega trgovalnega območja s trgovalnima območjema Italije in Avstrije, od 19. 6. 2018 pa je bila vključena tudi meja med trgovalnima območjema Slovenije in Hrvaške, na kateri je do tega dne dodeljevanje razpoložljivih MPZ za dan vnaprej potekalo v obliki eksplicitnih dražb. To pomeni, da je v obdobju od 19. 6. 2018 do 30. 6. 2018 dodeljevanje MPZ na vseh slovenskih mejah potekalo v okviru večregijskega spajanja trgov, torej skladno z določili Uredbe 2015/1222. Na obseg trgovanja vplivajo številni dejavniki, najpomembnejše količine prostih MPZ na slovensko-italijanski meji in slovensko-avstrijski meji.

Celoten obseg trgovanja v 1. polletju 2018 na slovenskem trgu za dan vnaprej je znašal 3.838.743 MWh, kar je 10,9 % več kot v istem obdobju leta 2017. Razlog za povečan obseg trgovanja je bila ugodna hidrologija rek v Sloveniji in v državah s področja Balkana ter posledično visoka proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah. Hkrati so na povečan obseg trgovanja vplivale povečane MPZ na mejah z drugimi državami. Pri trgovanju za dan vnaprej je konec 1. polletja 2018 sodelovalo 25 tržnih udeležencev. Večina udeležencev je bila iz tujih držav, kar je manj kot leta 2017, ko je pri trgovanju za dan vnaprej sodelovalo 26 tržnih udeležencev.

Največji mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2018 je bil dosežen marca, in sicer 809.457 MWh, kar je 21,1 % celotnega obsega trgovanja v tem obdobju. Največji mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2018 presega največji mesečni obseg trgovanja v istem obdobju 2017 za 22,5 %. Najmanjši mesečni obseg trgovanja je bil dosežen junija, in sicer 554.218 MWh ali 14,4 % celotnega obsega trgovanja v tem obdobju. Najmanjši mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2018 presega najmanjši mesečni obseg trgovanja v istem obdobju 2017 za 11,5 %.

Slika 5: KOLIČINA ELEKTRIČNE ENERGIJE, S KATERO SE JE TRGOVALO V PRVEM POLLETJU 2017 IN 2018 (Vir: BSP)

3.3 Trgovanje na borzi znotraj dneva

Trgovanje znotraj dneva na slovenskem organiziranem trgu poteka na borzi BSP SouthPool. Sprotno trgovanje je omejeno na slovenski trg, avkcijsko trgovanje znotraj dneva pa je omogočeno od 21. junija 2016 in vključuje spajanje trgov z Italijo.

V 1. polletju 2018 se je znotraj dneva trgovalo v skupni količini 167 GWh. Skupni obseg trgovanja znotraj dneva se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal kar za 58 %.

3.4 Trgovanje na izravnalnem trgu

Izravnalni trg v Sloveniji vodi operater trga z električno energijo. Na izravnalnem trgu se trgovanje izvaja na način sprotnega trgovanja, kar pomeni, da se posel sklene, kadar koli se srečata ustrezna ponudba in povpraševanje. Iz praktičnih razlogov je zaradi lažje izvedbe slovenski izravnalni trg povezan s trgom znotraj dneva. Izravnalni trg po pooblastilu operaterja trga izvaja družba BSP SouthPool, ki izvaja tudi trg znotraj dneva.

Trgovanje na izravnalnem trgu poteka 24 ur na dan, sedem dni na teden in največ za dan vnaprej. Omogočeno je trgovanje z urnimi, 15-minutnimi, pasovnimi in vršnimi produkti. Prav tako je omogočeno trgovanje s tako imenovanimi blok produkti, ki jih udeleženec izravnalnega trga definira sam in zajemajo najmanj dva zaporedna urna oziroma 15-minutna produkta za dobavo znotraj istega dne.

V 1. polletju 2018 je bilo na izravnalnem trgu sklenjenih 1.784 poslov v skupni količini 81.418 MWh, kar je več kot 40 % manjša količina sklenjenih poslov v primerjavi z enakim obdobjem lani. Najvišja cena za nakup izravnalne energije je znašala 125 EUR/MWh, najnižja cena za prodajo pa -5 EUR/MWh. Izravnalni trg je konec junija 2018 štel 32 članov.

3.5 Dodeljevanje MPZ

Razmere na področju dodeljevanja MPZ v prvem polletju leta 2018 prikazuje Tabela 1.

Meja	Obdobje dodeljevanja MPZ	Način dodeljevanja MPZ
slovensko-italijanska	letno	eksplicitne dražbe
	mesečno	eksplicitne dražbe
	dan vnaprej	vseevropsko spajanje trgov – implicitne dražbe
	znotraj dneva	bilateralno spajanje trgov – dopolnilne implicitne dražbe
slovensko-avstrijska	letno	eksplicitne dražbe
	mesečno	eksplicitne dražbe
	dan vnaprej	vseevropsko spajanje trgov – implicitne dražbe
	znotraj dneva	netržno dodeljevanje
slovensko-hrvaška	letno	eksplicitne dražbe
	mesečno	eksplicitne dražbe
	dan vnaprej	eksplicitne dražbe do 18. 6. 2018 od 19. 6. 2019 vseevropsko spajanje trgov – implicitne dražbe
	znotraj dneva	netržno dodeljevanje

Tabela 1: PREGLED NAČINOV DODELJEVANJA MPZ V PRVEM POLLETJU LETA 2018 PO MEJAH (Vir: agencija)

Iz tabele je razvidno, da so le na slovensko-italijanski meji razmere praktično v celoti skladne s ciljnim evropskim modelom, ki za dodeljevanje MPZ na letni in mesečni ravni predvideva dodeljevanje preko eksplicitnih dražb, za dan vnaprej preko spajanja trgov z uporabo avkcijskega trgovanja in znotraj dneva preko spajanja trgov z uporabo sprotnega trgovanja. Na omenjeni meji dodeljevanje MPZ znotraj dneva sicer poteka preko implicitnih dražb, ki pa jih Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti dopušča v obliki tako imenovanih dopolnilnih regionalnih dražb. Pri tem je treba omeniti, da ciljni model dodeljevanja MPZ znotraj dneva v obdobju poročanja nikjer v Evropi še ni bil uveden. Od 19. 6. 2018 je neskladno s ciljnim evropskim modelom le še dodeljevanje MPZ znotraj dneva na mejah z Avstrijo in Hrvaško, saj poteka na netržen način z uporabo kriterija vrstnega reda prispetja ponudb.

Medtem ko vse trgovalne aktivnosti pri izvajanju implicitnih dražb na slovenskem trgovalnem območju izvaja borza BSP Southpool, vse eksplicitne dražbe na slovenskih mejah izvaja dražbena hiša JAO (Joint Allocation Office) s sedežem v Luksemburgu, ki opravlja tudi vlogo skupne evropske platforme za eksplicitno dodeljevanje MPZ, kot to določa Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti.

Rezultati dodeljevanja MPZ na vseh slovenskih mejah v prvem polletju leta 2018 so prikazani v Tabeli 2.

Meja	Skupaj dodeljeno (MWh)	Povprečna cena dodeljenih MPZ (EUR/MWh)
SI-IT	3.576.741	5,06
IT-SI	1.133.179	0,25
SI-AT	3.037.833	0,11
AT-SI	3.532.188	4,80
SI-HR	10.905.619	0,15
HR-SI	12.845.681	0,06

Tabela 2: PREGLED DOBLJENIH KOLIČIN MPZ IN DOSEŽENIH POVPREČNIH CEN MPZ PO POSAMEZNIH MEJAH V PRVEM POLLETJU 2018 (Vir: ELES)

V Tabeli 2 so prikazane vse dodeljene količine MPZ na letni, mesečni in dnevni ravni, v primeru meje z Italijo pa tudi znotraj dneva. Upoštevati je treba, da so te količine večje od dejansko uporabljenih, saj trgovci v zadnjih letih predvsem v zanimivejših smereh prenosa, to je iz Avstrije v Slovenijo in iz Slovenije v Italijo, uporabijo načelo »uporabi ali prodaj«. To pomeni, da zmogljivosti, pridobljene na letni in mesečni ravni, trgovci ne nominirajo in jih s tem prodajo sistemskemu operaterju, ki jih nato dodeli na dnevni ravni preko spajanja trgov, prvotni imetniki pa jih dobijo plačane po ceni, doseženi na dnevni dražbi. Posledično pa je skupna dodeljena količina MPZ večja od dejansko uporabljene in tudi razpoložljive.

Cena MPZ odraža razliko v cenah med posameznimi trgi. V Tabeli 3 je prikazano gibanje doseženih cen MPZ v smeri iz Avstrije preko Slovenije v Italijo. Za primerjavo so podane tudi razlike povprečnih cen med borzami omenjenih treh držav. Iz tabele je razvidna velika stopnja korelacije med doseženimi cenami MPZ in razliko med borznimi cenami pri trgovanju za dan vnaprej.

Meja	AT-SI		SI-IT		AT-IT	
Leto	Razlika med cenami na borzah* (EUR/MWh)	Povprečne cene MPZ (EUR/MWh)	Razlika med cenami na borzah (EUR/MWh)	Povprečne cene MPZ (EUR/MWh)	Razlika med cenami na borzah (EUR/MWh)	Povprečne cene MPZ (EUR/MWh)
2014	7,66	6,02	9,92	11,51	17,58	17,53
2015	9,78	7,42	11,30	8,93	21,08	16,34
2016	6,64	8,80	7,05	7,00	13,69	15,80
2017	15,33	5,97	4,87	5,96	20,20	11,93
1. polletje 2018	5,39	4,80	11,90	5,06	17,29	9,86

Tabela 3: GIBANJE RAZLIKE V CENAH NA BORZAH IN POVPREČNIH CEN MPZ 2014-2017 IN PRVI POLOVICI LETA 2018 (Vira: ELES, Montel)

Iz Tabele 3 je razvidno, da se je tudi v prvem polletju 2018 nadaljeval trend zniževanja doseženih cen MPZ. To lahko pripišemo predvsem zmanjšanju stopnje uporabe MPZ. Na slovensko-italijanski meji se ta znižuje predvsem zaradi naraščajočega deleža proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov v Italiji, na slovensko-avstrijski meji pa zmanjšane uvoza v mesecih marcu in aprilu, ko smo beležili visoke vodostaje rek in posledično povečano proizvodnjo v hidroelektrarnah v Sloveniji in celotni jugovzhodni Evropi.

Celotno stopnjo izkoriščenosti razpoložljivih prenosnih zmogljivosti v obdobju od 2014 do vključno prvega polletja 2018 prikazuje Tabela 4.

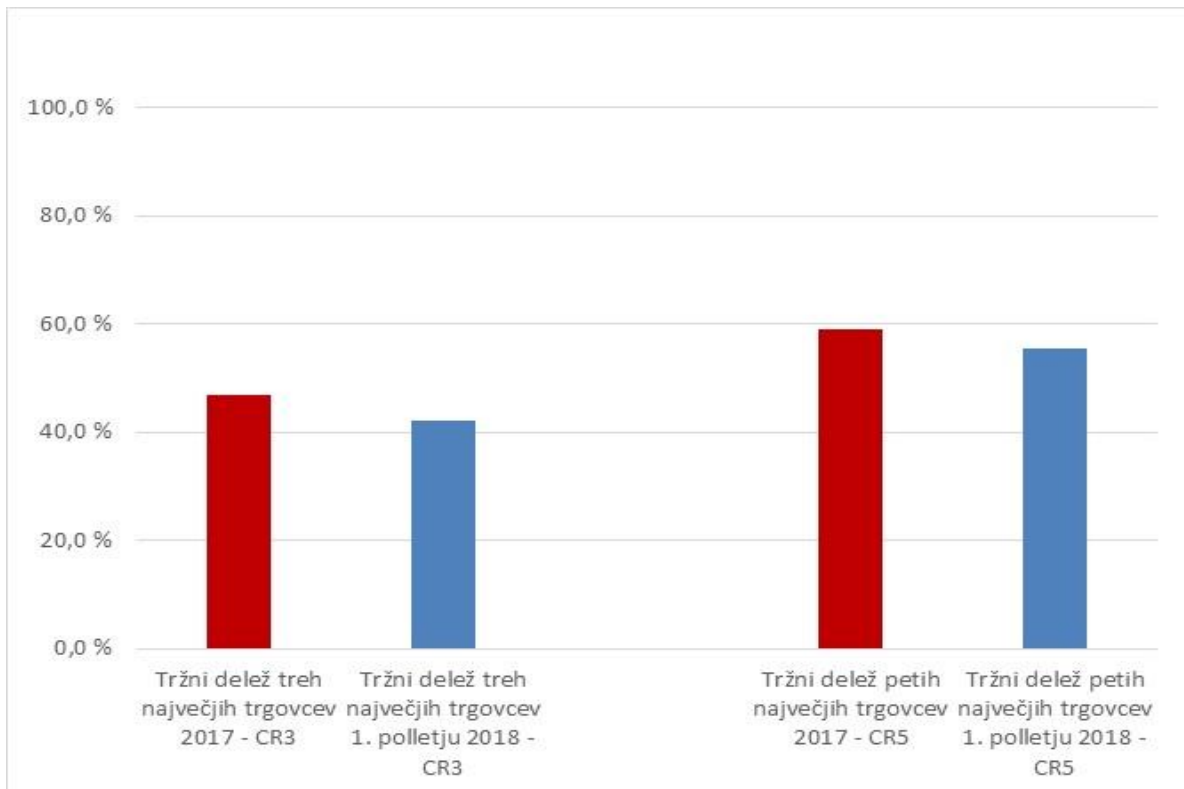
meja/leto	Stopnja uporabe MPZ (%)				
	2014	2015	2016	2017	1. polletje 2018
SI-IT	91	87	79	58	89
IT-SI	9	3	10	20	4
SI-AT	16	12	17	8	20
AT-SI	92	96	89	93	59
SI-HR	58	46	46	58	33
HR-SI	33	36	37	28	48

Tabela 4: STIPNJA UPOREBE MPZ V OBDOBJU OD 2014 DO PRVEGA POLLETJA 2018 (Vir: ELES)

Primerjava stopnje uporabe MPZ na posameznih mejah kaže na to, da je bila tudi v prvem polletju 2018 smer prenosa iz Avstrije čez Slovenijo v Italijo najbolj zanimiva, zato so bile tudi MPZ v tej smeri najbolj izkoriščene. Primerjava s preostalimi celimi leti je deloma nerealna v smislu, da je v prvem polletju veliko občutnejši vpliv pomladnih mesecev, ki jih zaznamuje velika proizvodnja v hidroelektrarnah zaradi taljenja snega. V teh mesecih se občutno zmanjša uvoz iz Avstrije, hkrati pa se poveča uvoz iz Hrvaške.

3.6 Koncentracija na borznem trgu

V prvem polletju 2018 je na borzi BSP trgovalo 25 domačih in tujih družb, kar je manj kot konec leta 2017, ko je na borzi trgovalo 26 domačih in tujih družb. Skupni tržni delež treh trgovcev kot kazalnik stopnje koncentracije (Slika 6) je v prvem polletju 2018 znašal 42,0 % (CR3), skupni tržni delež petih trgovcev pa 55,5 % (CR5). Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI) znaša 985, kar kaže na nizko koncentracijo na veleprodajnem trgu. Le-ta se je v primerjavi s koncem leta 2017 znižala (vrednost HHI je bila 1.077)

Slika 6: DELEŽ TRGOVCEV NA SLOVENSKI BORZI V LETU 2017 IN V PRVEM POLLETJU 2018 GLEDE NA TRGOVANO KOLIČINO
(Vir: BSP)

3.7 Trgovanje z emisijskimi kuponi

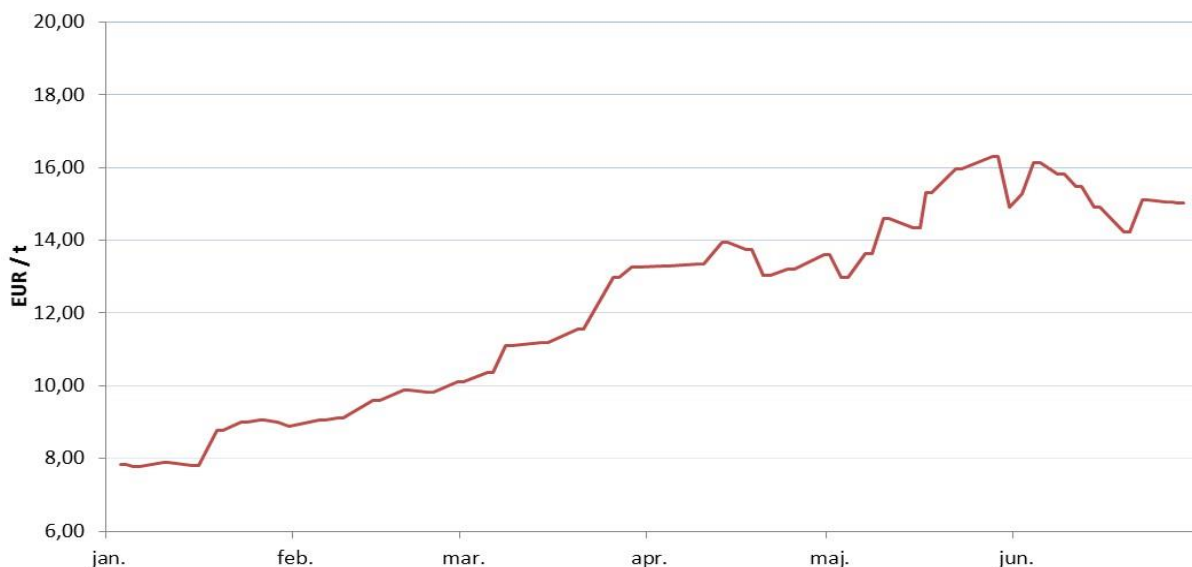
Emisijski kupon je splošen izraz za potrdilo oziroma dovoljenje, ki predstavlja pravico do izpusta ene tone ogljikovega dioksida ali drugega toplogrednega plina enake mase v ozračje. Imetniki emisijskih kuponov lahko z njimi prosto trgujejo.

Cena emisijskih kuponov se je v letu 2017 gibala med 4,40 in 8,20 evra za tono CO₂ in je bila glede na leto pred tem na primerljivi cenovni ravni. V letu 2016 so se namreč cene kuponov gibale med 4,10 in 8,10 evra za tono CO₂.

Kot lahko vidimo na Sliki 7, so se cene emisijskih kuponov povečevale skozi celotno opazovano obdobje, konec meseca maja 2018 je cena presegla 16 evrov za tono CO₂.

Dvig cen emisijskih kuponov se je začel že v sredini leta 2017, ko se je cena gibala okoli 5 evrov za tono CO₂, konec leta 2017 pa je že presegla 8 evrov za tono CO₂.

Trend povečevanja cene se nadaljeval tudi v letu 2018. Številni analitiki napovedujejo še dodatno povečanje cen emisijskih kuponov v prihodnosti⁵, predvidevajo, da se lahko cena do leta 2021 podvoji, do leta 2030 pa preseže 50 evrov za tono CO₂. Vse to je posledica Pariškega podnebne spoznanja, ki države obvezuje, da zmanjšajo izpuste toplogrednih plinov v ozračje. Evropska unija načrtuje, da bo do leta 2030 zmanjšala število emisijskih kuponov za 40 % v primerjavi s številom le-teh iz leta 1990.

Slika 7: GIBANJE CENE EMISIJSKIH KUPONOV (European Emission Allowances Futures – EUA) NA BORZI EEX (nakup v letu prvi polovici 2018 za leto 2019) (Vir: EEX)

⁵ <https://www.carbontracker.org/eu-carbon-prices-could-double-by-2021-and-quadruple-by-2030/>

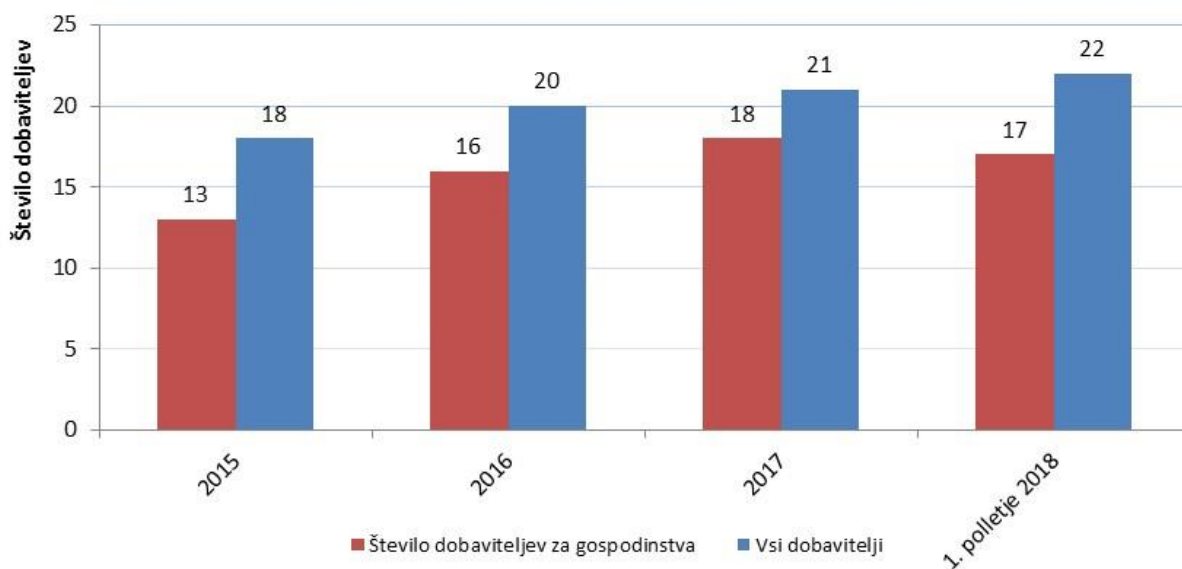
4 MALOPRODAJNI TRG

4.1 Splošno

V 1. polletju 2018 je bilo vsem odjemalcem v Sloveniji dobavljenih 7,01 TWh električne energije, kar je skoraj 2 % manj kot v istem obdobju leta 2017. Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 22 dobaviteljev električne energije, med katerimi je bilo 17 dobaviteljev, ki so dobavljali električno energijo gospodinjskim odjemalcem. Dobavitelji in končni odjemalci sklepajo odprte pogodbe, pri katerih količine dobavljene energije in časovni potek dobave niso vnaprej določeni. Dobavljena energija je plačana na podlagi dejansko porabljene količine električne energije, merjene z ustreznimi števci.

V tem obdobju so na maloprodajni trg z električno energijo vstopili trije novi dobavitelji, in sicer Involta, d.o.o., ki trenutno ponuja nakup električne energije gospodinjskim in poslovnim odjemalcem, Sonce energija d.o.o., ki trenutno ponuja nakup električne energije gospodinjskim odjemalcem, in Mercator d.d., ki pa nima uradno objavljenih ponudb za nakup električne energije.

V 1. polletju 2018 je en dobavitelj zapustil maloprodajnega trga z električno energijo. Meseca maja 2018 je dobavitelj Petrol, d.d., pripojil dobavitelja Petrol energetika, d.o.o., in s tem prevzel tudi vse odgovornosti in obveznosti te družbe. Konec leta 2017 je dobavitelj RWE Ljubljana, d.o.o., prevzel dobavitelja Energenti plus, d.o.o.

Slika 8: GIBANJE ŠTEVILA DOBAVITELJEV NA MALOPRODAJNEM TRGU V SLOVENIJI V OBDOBJU OD LETA 2015 DO 1. POLLETJA 2018 (Vir: agencija)

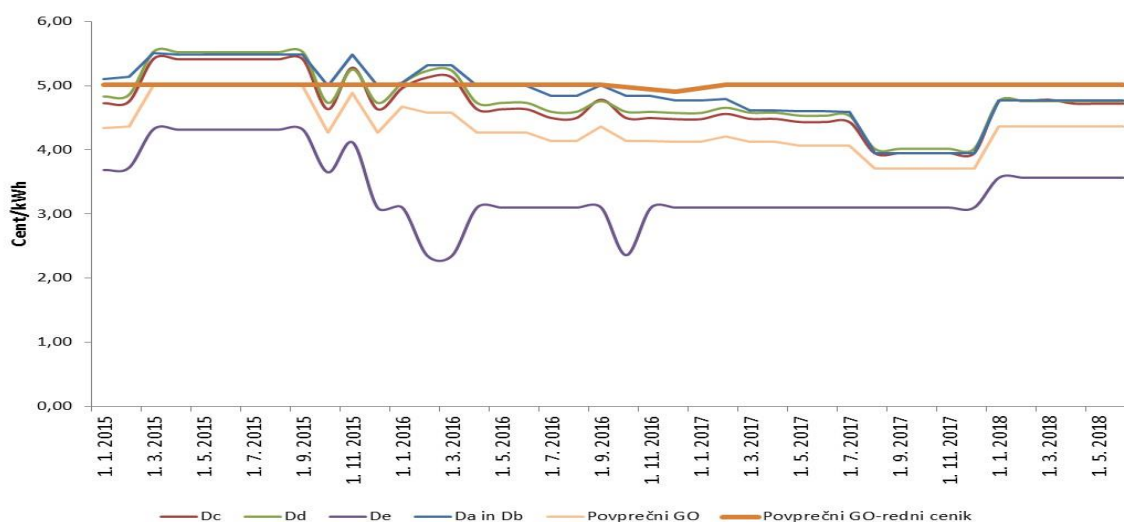
4.2 Maloprodajne cene

Trg z električno energijo je odprt in konkurenčen, zato na končne cene električne energije vplivajo tržni signali in dejavniki. Agencija dejavno spremlja cene na trgih gospodinjstvih in poslovnih odjemalcev, saj od dobaviteljev na mesečni ravni pridobiva podatke o cenah in ponudbah na maloprodajnem trgu za gospodinjstva in male poslovne odjemalce. Trg večjih poslovnih odjemalcev pa agencija analizira na polletni in letni ravni na podlagi podatkov iz sistema EPOS, ki ga upravlja Ministrstvo za infrastrukturo.

Agencija na podlagi spremljanja maloprodajnega trga za gospodinjstve odjemalce določa maloprodajne indekse cen (MPI). Ta temelji na najcenejši ponudbi na maloprodajnem trgu (redni oziroma drugi ponudbi), ki je dostopna vsem gospodinjstvom odjemalcem in omogoča odjemalcu menjavo dobavitelja v vsakem času brez pogodbene kazni.

4.2.1 Maloprodajni indeks cen

Slika 8 prikazuje trend gibanja maloprodajnega indeksa cen za standardne porabniške skupine Da, Db, Dc, Dd in De za povprečnega slovenskega gospodinjstvega odjemalca⁶ ter gibanje najnižje redne cene za povprečnega gospodinjstvega odjemalca v Sloveniji v obdobju 2015 – 1. polletja 2018.

Slika 9: MALOPRODAJNI INDEKS CEN V OBDOBJU OD 2015 DO 1.POLLETJA 2018 KOLIČINO (Vir: agencija)

Na Sliki 9 lahko vidimo, da so se v 1. polletju 2018 cene v vseh porabniških skupinah povečale, vrednost MPI se je ob koncu 1. polletja ustalila na višji vrednosti, kot je bila konec leta 2017. Cene v vseh porabniških skupinah so se zvišale v začetku leta 2018 kljub nižjim cenam na veleprodajnih trgih, kar bi lahko pomenilo, da je med dobavitelji obstajala negotovost o gibanju cen na veleprodajnih trgih v letu 2018: visoke cene v letu 2017 so namreč nekaterim

⁶ Profil odjema: 8 kW, 2100 (MT), 1996 (VT)

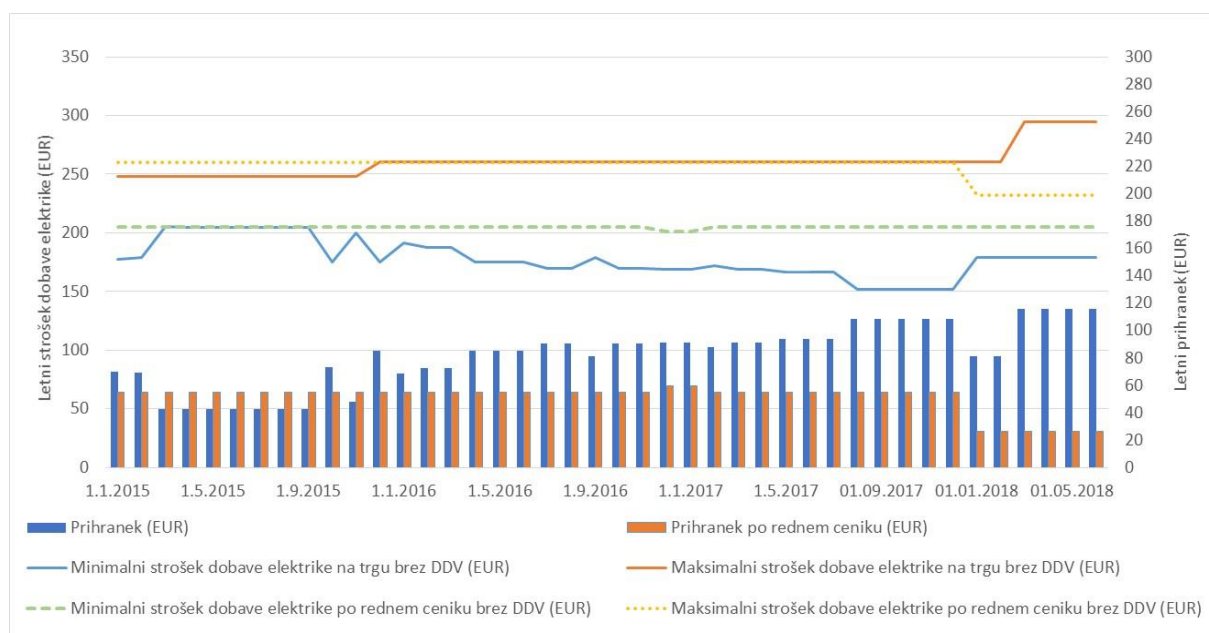
dobaviteljem zmanjšale poslovno uspešnost. Predpostavljamo, da so dobavitelji s povečanjem cen v svojih ponudbah zmanjšali potencialna finančna tveganja, ki lahko neposredno vplivajo na finančni položaj družbe, posredno pa na konkurenčnost in tržni položaj.

Na Sliki 9 lahko vidimo, da MPI na podlagi rednega cenika za povprečnega gospodinjkega odjemalca čez celotno obdobje od uveljavitve EZ-1⁷ oziroma definicije rednega cenika ne spreminja vrednosti. Izjema, ko se je vrednost tega MPI znižala, je bilo konec leta 2016, ko je do tedaj najcenejši dobavitelj cene še dodatno znižal. To obdobje znižanja je bilo sicer kratkotrajno, saj je dobavitelj v začetku 2017 zvišal cene v svojem rednem ceniku na raven pred znižanjem. Kot lahko vidimo s Slike 9, je bila vrednost MPI na podlagi rednega cenika čez celotno polletje višja kot vrednost MPI za povprečnega gospodinjkega odjemalca. Kot smo v preteklosti že sklepali, so cene v rednih cenikih izhodišče, na podlagi katerih dobavitelji oblikujejo svoje akcijske in paketne ponudbe.

4.2.2 Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja

Z menjavo dobavitelja lahko vsak gospodinjki ali poslovni odjemalec zmanjša svoj letni strošek za električno energijo, uskladi in izboljša pogodbeno razmerja z dobaviteljem ter tako pridobi dodatne ugodnosti.

Slika 10 prikazuje gibanje minimalnih stroškov dobavljene električne energije in maksimalnih stroškov dobavljene električne energije na maloprodajnem trgu na letni ravni brez omrežnine, prispevkov in davka na dodano vrednost. Prikazana sta tudi minimalni in maksimalni strošek dobavljene električne energije po rednem ceniku.

Slika 10: POTENCIALNI LETNI PRIHRANEK PRI MENJAVI DOBAVITELJA NA PODLAGI RAZLIKE MED NAJDRAŽJO IN NAJCENEJŠO PONUDBO NA TRGU OZIROMA PONUDBO NA PODLAGI REDNIH CENIKOV (Vir: agencija)

⁷ Energetski zakon (EZ), Uradni list RS, 27/07 - uradno prečiščeno besedilo, 70/08, 22/10, 37/11 - odl. US, 10/12, 94/12 - ZDoh-2L, 17/14 - EZ-1

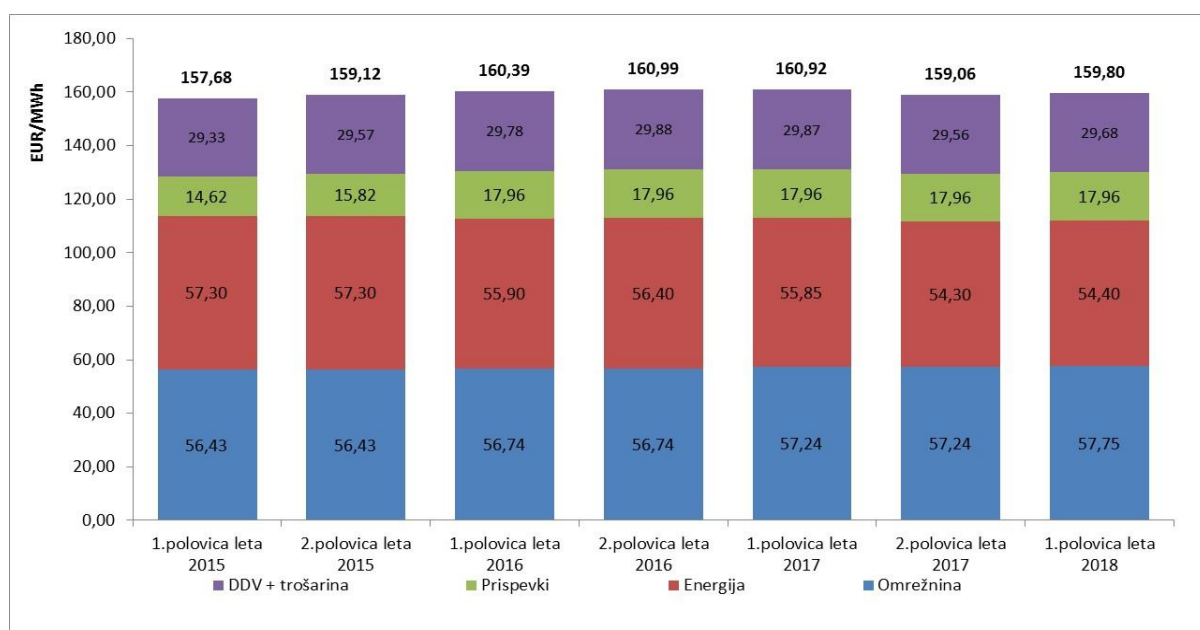
Če bi odjemalec, ki je bil v 1. polletju 2018 oskrbovan na podlagi najdražje ponudbe, izbral najcenejšo ponudbo na trgu, bi njegov potencialni prihranek v tem obdobju znašal med 81 in 116 evrov. V primerjavi z letom 2017 se je potencialni prihranek povečal. V letu 2017 se je potencialni prihranek povečeval zaradi konstantnega zniževanja najcenejše ponudbe na trgu, najdražja ponudba na trgu je bila v tem letu enaka skozi celotno obdobje. V prvem polletju 2018 pa se je potencialni prihranek povečal zaradi občutnega povečanja najdražje ponudbe na trgu in posledično večje cenovne razlike med najcenejšo in najdražjo ponudbo na trgu.

Potencialni prihranek pri menjavi dobavitelja v okviru rednih ponudb se je v primerjavi z letom 2017 znižal in znaša 27 evrov. Pred začetkom leta 2018 je bil v celotnem opazovanem obdobju konstanten in znaša 55 evrov. V kratkem obdobju (dec. 2016 in jan. 2017) je bil potencialni prihranek še večji in je znašal skoraj 60 evrov. Razlog za zmanjšanje potencialnega prihranka v okviru rednih ponudb je znižanje cene v najdražji redni ponudbi na trgu, kar je posledično zmanjšalo potencialni prihranek.

4.2.3 Končne cene električne energije za gospodinjske odjemalce

V nadaljevanju je prikazana analiza strukture končnih cen dobavljene električne energije za značilne gospodinjske odjemalce. Končni znesek za plačilo dobavljene električne energije za odjemalca je sestavljen iz:

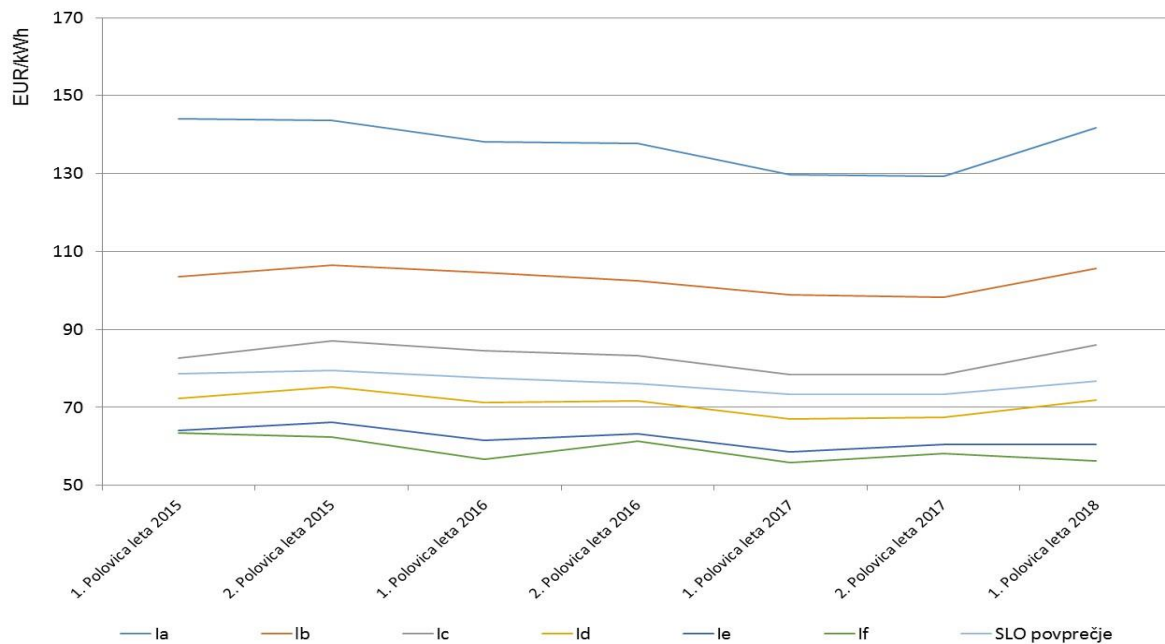
- cene električne energije, ki se oblikuje prosto na trgu;
- omrežnine (omrežnine za prenos in omrežnine za distribucijo);
- prispevkov (prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, prispevek za energetske učinkovitost in prispevek za delovanje operaterja trga);
- trošarine na električno energijo in
- davka na dodano vrednost (DDV).

Slika 11: GIBANJE KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA (Dc – 3500 kWh NA LETO) V OBDOBJU OD 2015 DO 1. POLLETJA 2018 (Vira: agencija, SURS)

S Slike 11 lahko vidimo, da se je končna cena električne energije v prvem polletju 2018 v primerjavi z letom 2017 nekoliko zvišala. To je posledica višjih cen energije in omrežnine, ki sta poleg davkov, trošarin in drugih dajatev sestavni del končne cene električne energije. V letu 2018 se namreč povečala omrežnina za distribucijsko omrežje. Prav tako se je zvišala cena energije, ki je v primerjavi z letom 2017 nekoliko višja.

4.2.4 Končna cena električne energije za poslovne odjemalce

Slika 12: GIBANJE KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI ZA ZNAČILNE POSLOVNE ODJEMALCE V SLOVENIJI V OBDOBJU OD 2015 DO 1. POLLETJA 2018 (Vir: SURS)

Končna cena dobavljene električne energije za poslovni odjem, brez upoštevanja davka na dodano vrednost⁸, je v 1. polletju 2018 znašala 85,5 EUR/MWh in se je v primerjavi z enakim obdobjem leta 2017 zvišala za 6,6 %. V primerjavi z 2. polletjem leta 2017 (80,7 EUR/MWh) se je cena zvišala za 5,9 %. Zvišanje maloprodajnih cen za poslovne odjemalce sicer ne odraža trenutnih razmer na veleprodajnih trgih, saj so se cene tam znižale. V preteklosti smo namreč na podlagi analizi ugotovili, da so cenovni modeli, ki so uporabljeni pri oblikovanju ponudb dobaviteljev na maloprodajnem trgu, različni, in so lahko posredno ali neposredno povezani z veleprodajnimi cenami.

Kot smo že ugotovili v poglavju 4.2.1, predpostavljamo, da so dobavitelji zvišali cene v svojih ponudbah zaradi negotovosti o gibanju cen na veleprodajnih trgih. Na Sliki 12 lahko vidimo, da so se cene električne energije zvišale v vseh odjemnih skupinah, z izjemo odjemne skupine If. To je statistično največja odjemna skupina, z letnim odjemom med 70 in 150 GWh. Družbe, ki so tako velik odjemalec električne energije, imajo z dobavitelji sklenjene posebne pogodbe, kjer je cena električne energije, ki jo dobavitelj zaračuna odjemalcu oz. družbi, odvisna od gibanja cene na veleprodajnem trgu. Padec cen v odjemni skupini If je lahko posledica nižjih cen na veleprodajnih trgih v 1. polletju 2018.

⁸ Davek ni upoštevan zaradi zagotavljanja primerljivosti z metodologijo Eurostata

4.3 Učinkovitost trga

Agencija izvaja monitoring učinkovitosti in konkurenčnosti maloprodajnega trga podlagi kontinuiranega zbiranja podatkov od tržnih udeležencev in agregatorjev javnih podatkov (Ministrstvo za infrastrukturo). V nadaljevanju so prikazani določeni kazalniki, s katerimi merimo učinkovitost in konkurenčnost trga.

4.3.1 Dobava električne energije vsem končnim odjemalcem

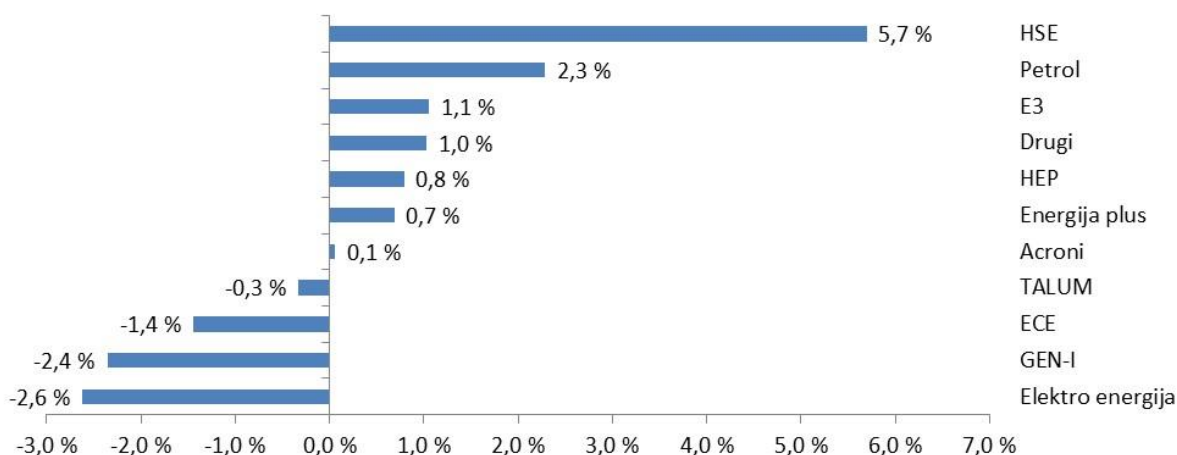
Tabela 5 prikazuje tržne deleže dobaviteljev na podlagi dobavljene električne energije, pri čemer je upoštevana dobava na celotnem maloprodajnem trgu, kar pomeni, da je vključen tudi trg velikih končnih odjemalcev, priključenih na prenosni sistem.

DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
ECE	1304,5	18,6 %
GEN-I	1243,1	17,7 %
Energija plus	842,6	12,0 %
E3	726,1	10,4 %
TALUM	601,1	8,6 %
Petrol	529,4	7,6 %
Elektro energija	461,6	6,6 %
HSE	460,6	6,6 %
HEP	380,3	5,4 %
Drugi	273,7	3,9 %
Acroni	189,2	2,7 %
Skupaj	7.012	100,0 %
HHI dobaviteljev vsem končnim odjemalcem		1.181

Tabela 5: TRŽNI DELEŽI IN HHI DOBAVITELJEV VSEM KONČNIM ODJEMALCEM V SLOVENIJI V 1. POLLETJU 2018 (Vir: portal EPOS)

HHI kaže, da gre za zmerno koncentriran maloprodajni trg (HHI = 1000–1800). V primerjavi z letom 2017 se je indeks HHI sicer znižal. HHI konec leta 2017 je znašal 1.281.

Po 1. polletju leta 2018 se je glede na predhodno leto najbolj povečal tržni delež dobaviteljem HSE, Petrol, E3 in nekaterim manjšim dobaviteljem. Družba HSE je na maloprodajnem trgu prisotna samo na segmentu poslovnih odjemalcev. Skupina HSE je sicer največji proizvajalec električne energije v Sloveniji. Na trgu nimajo uradne ponudbe, ampak svojim potencialnim strankam ponujajo dvostranski dogovor za nakup električne energije. HSE je v prvih šestih mesecih leta 2018 prodal skoraj 4-krat več električne energije kot v celotnem letu 2017, ter tako pomembno povečal svoj tržni delež. Tržni delež so najbolj povečali Petrol, ta predvsem zaradi združitve z družbo Petrol energetika, E3 ter drugi manjši dobavitelji, kar je lahko posledica dobrih prodajnih aktivnosti in aktivne komunikacije z odjemalci o novostih v prodajnih ponudbah dobaviteljev. Največjo izgubo tržnega deleža beležita dobavitelja Elektro energija in GEN-I.

Slika 13: SPREMEMBE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV VSEM KONČNIM ODJEMALCEM V 1. POLLETJU 2018 GLEDE NA LETO 2017 (Vir: portal EPOS)

4.3.2 Dobava električne energije vsem poslovnim odjemalcem

Tržne deleže dobaviteljev električne energije na tržnem segmentu maloprodajnega trga poslovnih odjemalcev v 1. polletju leta 2018 prikazuje Tabela 6.

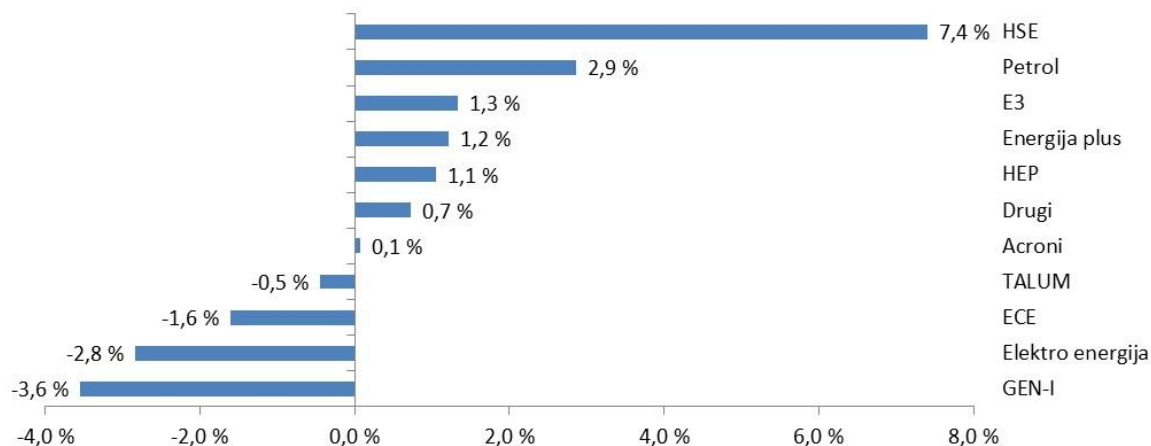
DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
ECE	1001,3	18,8 %
GEN-I	836,0	15,7 %
TALUM	601,1	11,3 %
Energija plus	592,9	11,2 %
HSE	460,6	8,7 %
E3	457,0	8,6 %
Petrol	398,2	7,5 %
HEP	380,3	7,2 %
Elektro energija	210,0	4,0 %
Acroni	189,2	3,6 %
Drugi	186,8	3,5 %
Skupaj	5.313	100,0 %
HHI dobaviteljev poslovnim odjemalcem		1.152

Tabela 6: TRŽNI DELEŽI IN HHI DOBAVITELJEV VSEM POSLOVNIM ODJEMALCEM V SLOVENIJI V 1. POLLETJU 2018 (Vir: portal EPOS)

Na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce se je v 1. polletju 2018 nadaljevala srednja stopnja tržne koncentracije. Vrednost HHI je znašala 1.152 in se je v primerjavi z letom 2017 zmanjšala (HHI je znašal 1.261).

Kot lahko vidimo s Slike 14, so največji tržni delež glede na leto 2017 pridobili HSE, Petrol in E3. Kot smo že zapisali pri Tabeli 1, je HSE v prvih šestih mesecih leta 2018 prodal skoraj 4-krat več električne energije kot v celotnem letu 2017, kar tudi potrjuje visoko povečanje tržnega deleža na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce.

Največji tržni delež glede na leto 2016 sta tudi na tem delu trga izgubila družba Elektro energija in GEN-I.

Slika 14: SPREMEMBE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV VSEM POSLOVNIM ODJEMALCEM V 1. POLLETJU 2018 GLEDE NA LETO 2017 (Vir: portal EPOS)

4.3.3 Dobava električne energije gospodinjskim odjemalcem

Tržne deleže dobaviteljev električne energije na tržnem segmentu maloprodajnega trga gospodinjskih odjemalcev v 1. polletju 2018 prikazuje Tabela 7.

DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
GEN-I	407,1	24,0 %
ECE	303,2	17,8 %
E3	269,1	15,8 %
Elektro energija	251,6	14,8 %
Energija plus	249,7	14,7 %
Petrol	131,2	7,7 %
Drugi	86,9	5,2 %
Skupaj	1.699	100 %
HHI dobaviteljev gospodinjskim odjemalcem		1.665

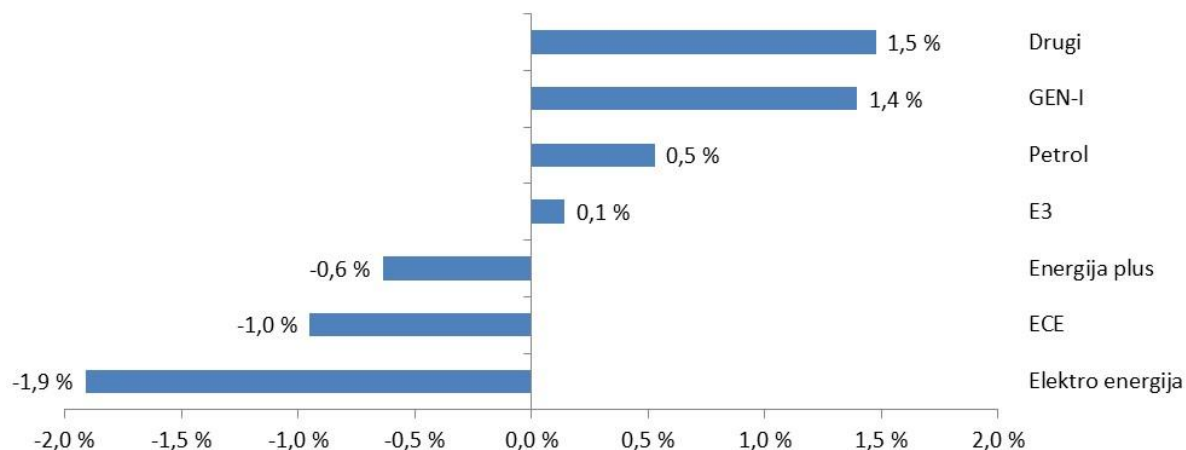
Tabela 7: TRŽNI DELEŽI IN HHI DOBAVITELJEV VSEM GOSPODINJSKIM ODJEMALCEM V SLOVENIJI V 1. POLLETJU 2018 (Vir: portal EPOS)

Na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce se je v 1. polletju 2018 nadaljevala srednja stopnja tržne koncentracije. Vrednost HHI je znašala 1.665 in se je v primerjavi z letom 2017 zmanjšala (HHI je znašal 1.688).

Največji tržni delež na tem segmentu je imel GEN-I, sledita ECE in E3. Slednji je na tretjem mestu po velikosti tržnega deleža zamenjal Elektro energijo, ki v zadnjih letih konstanto izgublja svoj tržni delež.

Tržni delež treh največjih dobaviteljev znaša 57,7 %. Skupni tržni delež treh največjih dobaviteljev je konec leta 2017 znašal 58,1 %, v 1. polletju 2018 se je tako nekoliko zmanjšal.

Slika 15 prikazuje, da so svoj tržni delež v 1. polletju 2018 v primerjavi z letom 2017 najbolj povečali GEN-I, drugi manjši dobavitelji in Petrol. Posamezni manjši dobavitelji so v prvih šestih mesecih leta 2017 pridobili veliko število novih odjemalcev. En manjši dobavitelj je v tem času pridobil več kot 5.000 novih odjemalcev.

Slika 15: SPREMEMBE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV VSEM GOSPODINJSKIM ODJEMALCEM V 1. POLLETJU 2018 GLEDE NA LETO 2017 (Vir: portal EPOS)

Kot lahko vidimo s Slike 16, so v obdobju od leta 2016 do konca 1. polletja 2018 svoj tržni delež neprekinjeno povečevali

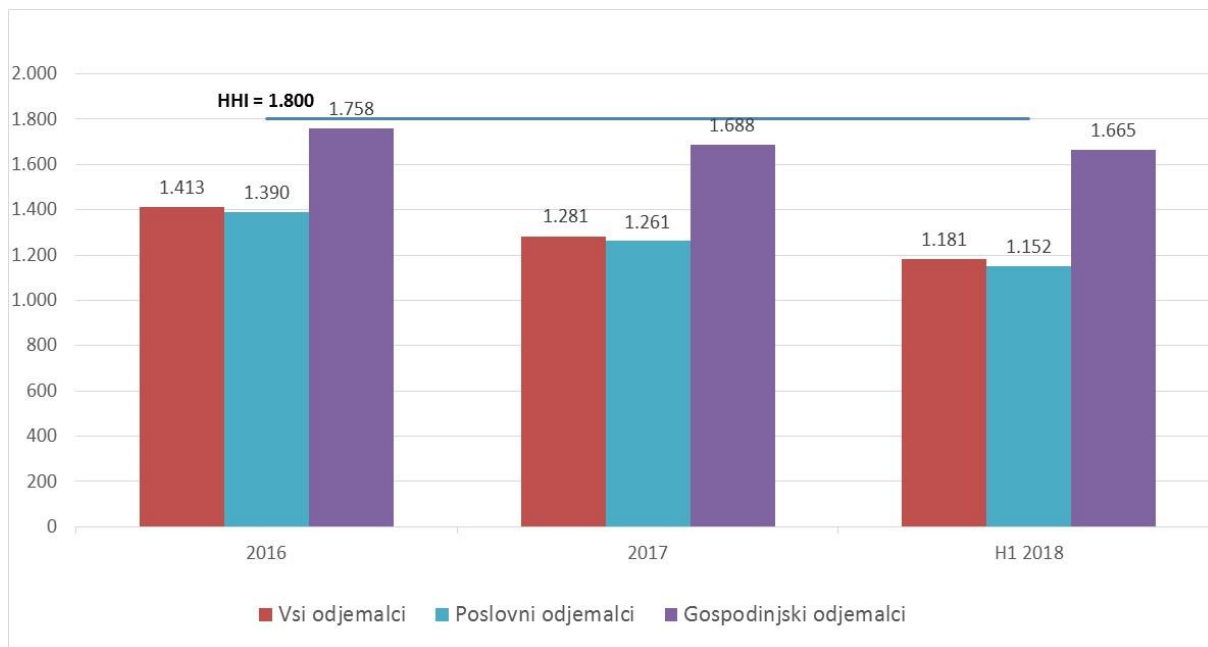
GEN-I, E3, Petrol in drugi manjši dobavitelji. Skozi celotno opazovano obdobje pa svoj tržni delež izgubljajo ECE, Elektro energija in Energija plus.

Slika 16: GIBANJE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV ELEKTRIČNE ENERGIJE GOSPODINJSKIM ODJEMALCEM V OBDOBJU OD 2016 DO 1. POLLETJE 2018 (Vir: portal EPOS)

4.3.4 HHI v obdobju 2016 – 1. polletje 2018

Tržna koncentracija se je v 1. polletju 2018 rahlo zmanjšala na vseh opazovanih maloprodajnih trgih, kar kaže na povečanje konkurence med posameznimi dobavitelji na trgu. To je predvsem vidno na segmentu poslovnega odjema, kjer se je HHI najbolj zmanjšal.

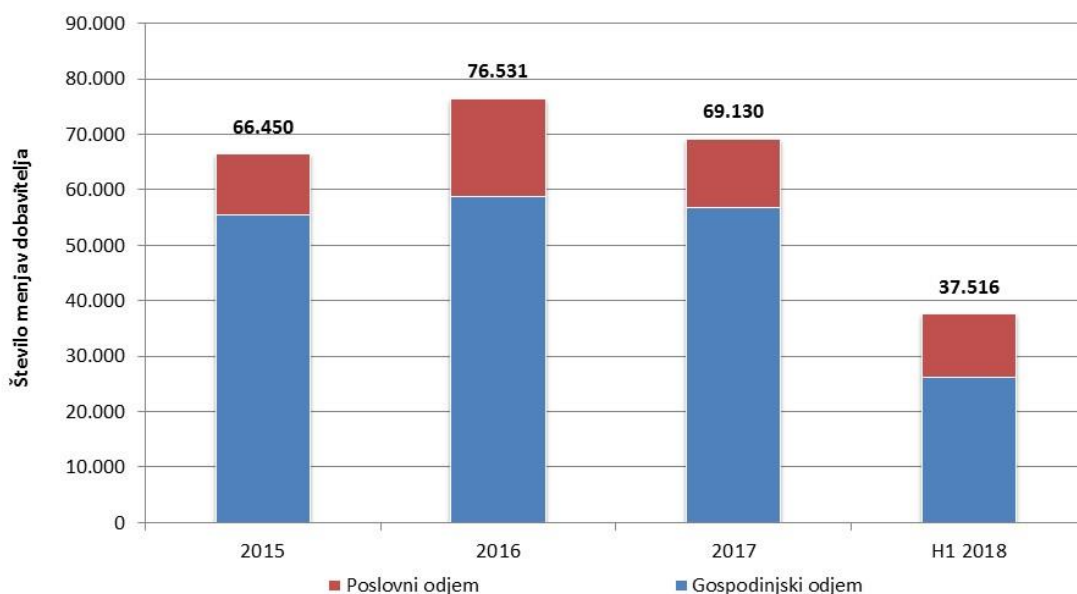

Slika 17: GIBANJE HHI NA MALOPRODAJNIH TRGIH V OBDOBJU OD 2016 DO 1. POLLETJE 2018 (Vir: portal EPOS)

4.4 Menjava dobavitelja

V prvih šestih mesecih leta 2018 je dobavitelja električne energije zamenjalo 37.516 odjemalcev, in sicer 26.255 gospodinjstev in 11.261 poslovnih odjemalcev. V povprečju je mesečno dobavitelja električne energije zamenjalo 4.376 gospodinjstev in 1.877 poslovnih odjemalcev. Za primerjavo izpostavimo, da smo v letu 2017 na maloprodajnem trgu z električno energijo zabeležili 69.130 menjav dobavitelja električne energije. Na Sliki 18 je prikazan trend gibanja skupnega števila menjav glede na tip odjema od leta 2015.

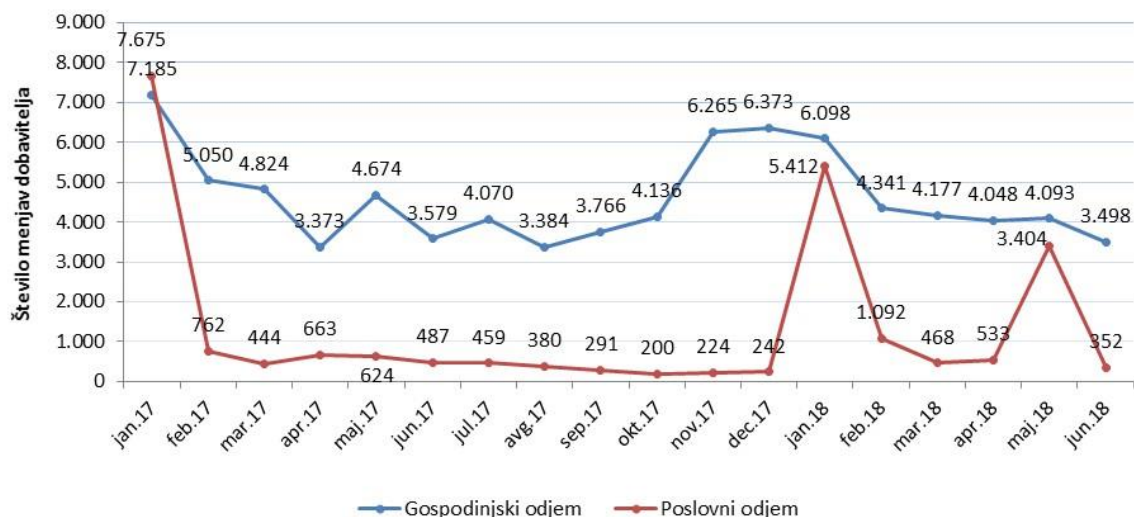
V prvem polletju 2018 sta na maloprodajni trg z električno energijo vstopila dva nova dobavitelja električne energije, in sicer Sonce energija d.o.o. in Involta d.o.o. Meseca maja 2018 je dobavitelj Petrol, d.d., pripojil dobavitelja Petrol energetika, d.o.o., in s tem prevzel tudi vse odgovornosti in obveznosti te družbe. Zaradi pripojitve družba Petrol energetika, d.o.o., na slovenskem maloprodajnem trgu z električno energijo ne deluje več.

Slika 18: GIBANJE ŠTEVILA MENJAV DOBAVITELJA V LETIH 2015, 2016, 2017 IN V PRVEM POLLETJU 2018
(Vira: SODO, agencija)

S Slike 19 lahko vidimo, da se število menjav dobavitelja v prvi polovici leta 2018 pri gospodinjstvih odjemalcih znižuje. Skupno število menjav dobavitelja v tem obdobju je za 4,6 % manjše kot v prvih šestih mesecih leta 2017. V prvi polovici 2018 na trgu ni bilo odmevnih akcij in večjih sprememb cen v ponudbah dobaviteljev. Število menjav dobavitelja se je močno povečalo ob koncu leta 2017, ko se je zaključevala akcija Zamenjaj in prihrani⁹. Del aktivnih odjemalcev je v akciji sodelovalo, s čimer so si zagotovili ugodnejše pogodbene pogoje od ponudb v prvi polovici 2018. V tem obdobju pa so iskali priložnost najverjetneje tisti odjemalci, ki se na omenjeno akcijo niso odzvali.

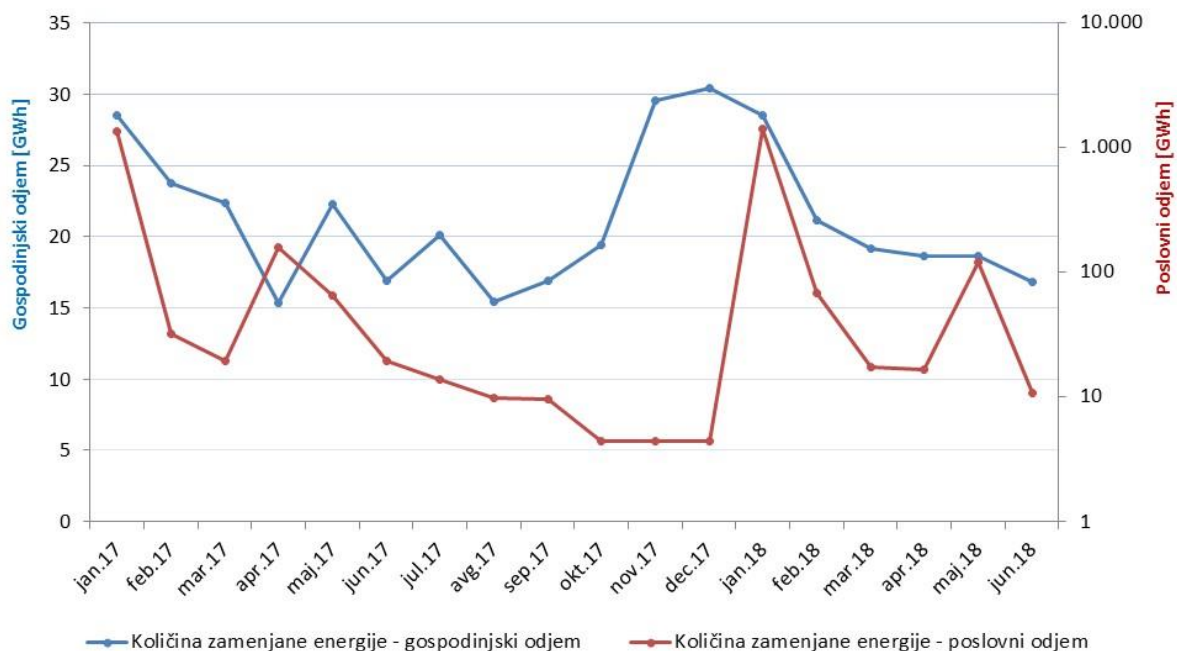
⁹ <https://www.zamenjajinprihrani.si/>

Slika 19: DINAMIKA ŠTEVILA MANJAV DOBAVITELJA V LETU 2017 IN V PRVEM POLLETJU 2018 GLEDE NA TIP ODJEMA (Vira: SODO, agencija)

Povečano število menjav pri poslovnih odjemalcih v začetku leta je sicer običajno, saj večinoma potečejo sklenjene pogodbe o dobavi. Na sliki zgoraj lahko vidimo, da je bilo januarja 2018 manjše število menjav dobavitelja kot v januarju leta 2017, v aprilu leta 2018 pa je bilo število menjav dobavitelja občutno večje kot v aprilu leta 2017. Podobno povečanje števila menjav pri poslovnih odjemalcih med letom (meseca april in maj) smo sicer zabeležili že leta 2016.

Graf na Sliki 20 prikazuje trend gibanja količine zamenjane energije v obdobju od januarja 2017 do junija 2018.

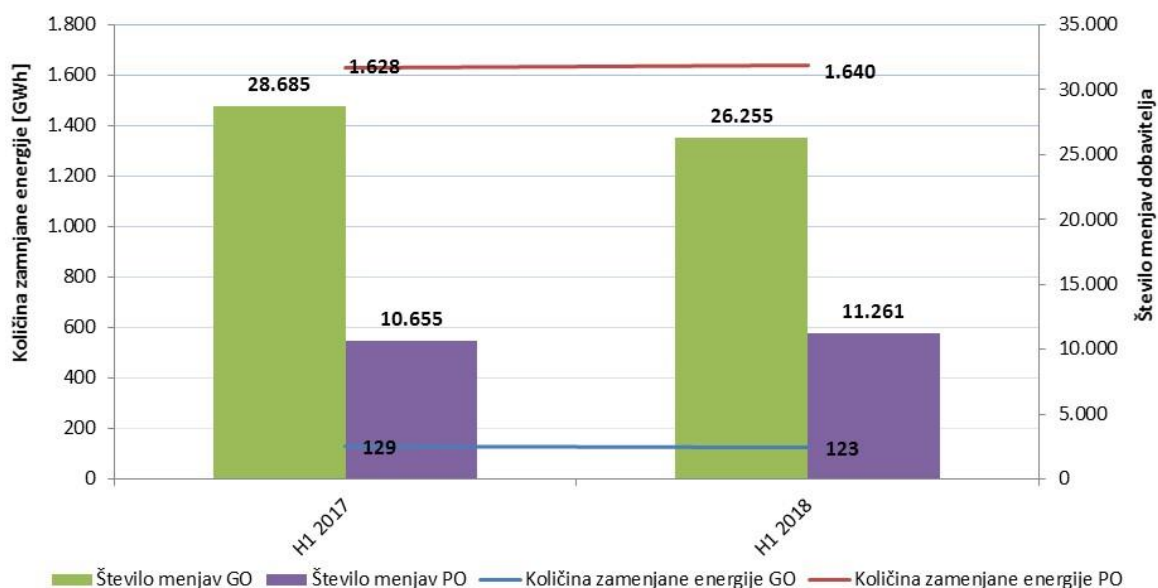

Slika 20: KOLIČINE ZAMENJANE ENERGIJE GLEDE NA TIP ODJEMA (Vira: SODO, agencija)

Količina zamenjane energije je običajno tesno povezana s številom menjav dobavitelja. Kljub občutno večjemu številu menjav v začetku leta 2017 v primerjavi z 2018 na segmentu poslovnega odjema pa je količina zamenjane energije večja v začetku leta 2018, kar je posledica zamenjave dobavitelja večjih odjemalcev električne energije (proizvodna podjetja).

Slika 21 kaže, da je v primerjavi s prvim polletjem 2017 količina zamenjane energije pri poslovnih odjemalcih v prvem polletju 2018 nekoliko večja, saj je tudi število menjav v tem obdobju večje.

Pri gospodinjstvih je zaradi manjšega števila menjav v prvem polletju leta 2018 v primerjavi z istim obdobjem 2017 tudi zamenjana količina električne energije manjša.

Slika 21: KOLIČINE ZAMENJANE ENERGIJE GLEDE NA TIP ODJEMA V LETU 2017 IN V PRVEM POLLETJU 2018 (Vira: SODO, agencija)

5 POVZETEK

Razmere v energetske sektorju se zaradi uvajanja novih tehnologij in storitev, okoljskih zahtev, digitalizacije, dostopnosti informacij in ozaveščenosti potrošnikov spreminjajo hitreje kot v preteklosti. Zato so se energetske družbe prisiljene soočiti z novimi izzivi, ki jih prinaša prihodnost.

Razmere na veleprodajnih trgih in gibanje cen električne energije so nepredvidljive. Tudi cene emisijskih kuponov se konstantno povečujejo, njihovo dodatno naraščanje pa lahko povzroči številne spremembe v energetske sektorju. Medtem ko se je na borzi obseg trgovanja za dan vnaprej povečal, se je trgovanje na sprotnem in izravnalnem trgu občutno zmanjšalo.

Na maloprodajnem trgu za gospodinjske in male poslovne odjemalce so se cene električne energije v prvem polletju 2018 nekoliko povečale. V tem obdobju so na maloprodajni trg vstopili trije novi dobavitelji. Tržna koncentracija se je v opazovanem obdobju rahlo zmanjšala na vseh opazovanih maloprodajnih trgih. Število menjav dobavitelja ne odstopa pomembneje v primerjavi z istim obdobjem v 2017.